

Bankar.me intervju: Predrag Marković, direktor Fonda za zaštitu depozita

“U našem bankarskom sistemu (na dan 30.09.2018 godine) registrovano je ukupno 880.095 deponenata. Od tog broja 2.393 deponenta predstavljaju deponente čiji su depoziti isključeni iz Sistema zaštite (depoziti Države i lokalne samouprave, depoziti banaka, osiguravajućih društava, investicionih i penzijskih fondova i dr.). Zaštitom je obuhvaćeno 877.702 deponenta”, kaže za naš portal direktor Fonda za zaštitu depozita **Predrag Marković**.

Marković dodaje i da od ovog broja 75.629 deponenata imaju veće dospjele obaveze od depozita, tako da bi, u slučaju stečaja garantovani depozit bio isplaćen za 802.073 deponenta

Da li su sve banke uključene u sistem osiguranja depozita i da li banke redovno uplaćuju obaveznu premiju za osiguranje depozita?

Svih 15 banaka koje posluju u Crnoj Gori uključene su, po zakonu, u sistem zaštite depozita. Stopa redovne premije za zaštitu depozita iznosi 0,50% od ukupnih depozita. Banke premiju plaćaju kvartalno, a osnovica premije je prosjek ukupnih depozita na nivou kvartala. Od uvođenja Sistema zaštite depozita i obračuna premija, banke su na vrijeme izmirivale obaveze i nije bilo kašnjenja.

Kada možemo očekivati promjenu zakona u smislu povećanja iznosa garantovanih depozita?

Usvajanjem novog Zakona o zaštiti depozita, stižu se uslovi za povećanje iznosa garantovanog depozita sa sadašnjih 50.000 na 100.000 €, koliko iznosi garantovani depozit u zemljama EU, a koji je propisan direktivom 14/49. U prelaznim odredbama reguliše se povećanje iznosa garantovanog depozita danom pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji. Do tada ostaje iznos od 50.000 €, s tim da se u određenim slučajevima (koji su propisani navedenom direktivom) može isplatiti garantovani depozit i do 80.000 €.

Sa koliko novca trenutno raspolaže FZD? Koliki je koeficijent pokrivenosti garantovanih depozita sredstvima Fonda?

Na dan 31. 10.2018 godine Fond raspolaže sa 111,2 miliona €. Sadašnji koeficijent pokrivenosti garantovanih depozita sredstvima Fonda od 7,67%, pokazuje visoku kapitalizovanost. Zajedno sa sredstvima po kreditnoj liniji EBRD (30 miliona €), koje bi, u slučaju nedostatka sredstava za isplatu garantovanog depozita mogla biti stavljena na raspolaganje Fondu, koeficijent pokrivenosti iznosi 8,99%.

Koliko deponenata ima pravo na garantovani depozit?

U našem bankarskom sistemu (na dan 30.09.2018 godine) registrovano je ukupno 880.095 deponenata. Od tog broja 2.393 deponenta predstavljaju deponente čiji su depoziti isključeni iz Sistema zaštite (depoziti Države i lokalne samouprave, depoziti banaka, osiguravajućih društava, investicionih i penzijskih fondova i dr.). Zaštitom je obuhvaćeno 877.702 deponenta. Od ovog broja 75.629 deponenata imaju veće dospelje obaveze od depozita, tako da bi, u slučaju stečaja garantovani depozit bio isplaćen za 802.073 deponenta (ukupno u cijelom bankarskom sistemu – hipotetički). Imajući u vidu da Fond garantuje iznos do 50.000 € po banci i po deponentu, ovako veliki broj deponenata (u odnosu na broj zaposlenih ili broj stanovnika) pokazuje da su deponenti prepoznali Fond za zaštitu depozita kao garant njihovih sredstava i u smislu toga i izvršili disperziju svojih depozita kod više banaka.

Koliko iznose ukupni, zaštićeni i garantovani depoziti? (na 30.09.2018)

Ukupni depoziti iznose 3,45 milijardi €. Isključeni depoziti iznose 296,6 miliona €. Zaštićeni depoziti iznose 3,16 milijardi €. Garantovani depoziti iznose 1,46 milijardi €.

Fond garantuje isplatu štednje do 50 hiljada eura. Šta kada štednja prelazi taj iznos?

U slučaju da je iznos depozita veći od 50.000 €, Fond bi deponentu isplatio iznos od 50.000 €, a za preostali iznos deponent bi sačekao završetak postupka stečaja i eventualno naplatio svoj depozit iz stečajne mase banke.

Nedavno je iz CBCG ocijenjeno da su dvije banke rizične. Da li postoji bojazan da bi jedna od njih mogla otići u stečaj i da li je FZD spreman za ovakav scenario?

Nevezano za navedene ocjene Centralne banke, Fond redovno testira svoje sisteme za isplatu garantovanih depozita. Zahvaljujući razumijevanju većine banaka, sprovedeni su testovi isplate garantovanih depozita na realnim podacima banaka. Kroz ovaj test provjerili smo kompatibilnost IT Sistema banaka i Fonda, kao i tačnost podataka koje banke mjesečno dostavljaju Fondu. Preuzimanjem baze podataka o deponentima, depozitima i dospjelim obavezama, Fond je izvršio obračun garantovanih depozita i kroz posebnu aplikaciju, podatke o obračunatim garantovanim depozitima dostavio bankama, kako bi one, sada u ulozi banke isplatioca, izvršile isplatu garantovanih depozita. Broj grešaka koji se javio tokom isplate više od 430.000 deponenata bio je zanemarljiv. To pokazuje da bi, Fond i izabrane banke isplatioci u realnoj situaciji, veoma efikasno reagovali na scenario isplate garantovanog depozita. Fond nastavlja sa sprovođenjem ovih testova i u ostalim bankama, kako bi čitav system bio spreman za eventualni nastanak “zaštićenog slučaja”.

Novim Zakonom o zaštiti depozita uvodi se obaveza testiranja Sistema za zaštitu depozita i jednom u tri godine sve banke će biti uključene u ovaj scenario.

Zbog građana, kako izgleda procedura isplate deponenata u slučaju da neka banka ode u stečaj?

Kada Centralna banka donese rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad bankom, rješenje o otvaranju stečaja dostavlja Fondu. Fond, putem medija, objavljuje obavještenje o nastanku stečaja (obavezno u dva štampana medija, koji se distribuiraju u Crnoj Gori). Istovremeno, Fond formira tzv. "Call centar" sa besplatnom telefonskom linijom, kako bi deponentima omogućio da se informišu o svim pitanjima vezanim za isplatu garantovanih depozita. Direktor Fonda donosi odluku o izboru banke (jedne ili više banaka) isplatioca, preko koje će se vršiti isplata garantovanih depozita. Direktor Fonda zaključuje ugovor sa bankom/bankama isplatiocem. Fond obavještava deponente o izabranoj banci isplatiocu, mjestu i vremenu početka isplate garantovanih depozita. Fond preuzima podatke od stečajnog upravnika i vrši obračun garantovanog depozita, te vrši prenos podataka o obračunatim garantovanim depozitima banci isplatiocu.

Danom početka isplate, deponenti dolaze u banku sa ličnom ispravom (radi identifikacije). Na šalteru banke isplatioca dobijaju podatak o svojem obračunatom depozitu uz informaciju da deposFit mogu da preuzmu u gotovom novcu, da otvore račun u banci isplatiocu i da depozit prenesu na taj račun, ili da depozit prenesu na račun u drugoj banci. Deponent potpisuje dokument o isplati i preuzima svoj depozit.

Svi oni, koji smatraju da im garantovani depozit nije pravilno obračunat, imaju pravo da izjave prigovor Direktor Fonda. Direktor Fonda odlučuje o prigovorima na obračun garantovanog depozita, najkasnije u roku od 15 dana.

Kako Fond obračunava garantovani depozit?

Garantovani depozit utvrđuje se pojedinačno za svakog deponenta, na način što se ukupna sredstva deponenta po svim njegovim depozitima na dan nastanka zaštićenog slučaja, uključujući i dospjelu kamatu, umanje za iznos dospjelih obaveza tog deponenta prema banci.

Dokle je stigla procedura za formiranje Sanacionog fonda?

U proceduri je Nacrt Zakona o sanaciji banaka. Ovim Zakonom se reguliše osnivanje Sanacionog fonda. Zakonom o zaštiti depozita reguliše se učešće Fonda za zaštitu depozita u sanaciji banaka. Ovo je novina, koja je propisana direktivama 14/49 o efikasnoj zaštiti depozita i direktivom 14/59 o sankciji banaka. Za očekivati je da se oba zakona usvoje tokom naredne godine.

<http://www.bankar.me/2018/11/09/bankar-me-intervju-predrag-markovic-direktor-fonda-za-zastitu-depozita/>